

**TOOMAS
JÜRGENSTEIN -
KLASSIRUUMIST
RIIGIKOKKU**

Loe lk 2

**PEASEKRETÄRIDE
TULEPROOV:
KANARIK &
PIPPAR**

Loe lk 4-5

**VAATA, KUIDAS
MÖÖDUSID
SUVEPÄEVAD!**

lk 6

Sotsiaaldemokraat

August 2016

www.sotsdem.ee

Eiki Nestor
Riigikogu esimees

Poliitikasse tõi mind kunagi kirk luua uut vabade inimeste Eesti Vabariiki. Ja ega ma ei varja, et olen minagi juba mõni aeg tagasi mõelnud rahumeelsele tulevikule Hiiumaa kadakate all. Arutanud omaette, kas kirjutada memuaare ja kui kirjutada, siis millal seda teha. Kunagisest kirest on saanud töö, mis on pooleli, ja pean oma kohuseks see lõpuni viia. Aga siis vaatad, et lähemad õed ja vennad on tublid ja tragid ja küll nad edasi teevad, et mis siin siis ikka.

Aga need viimased paar aastat on kirk taas sügavalt hinges. Teistsugune küll kui 24 aastat tagasi. Nii et ei mingeid memuaare veel! Ja kui kunagi oli kirk luua vabade loomulike naeratavate inimeste riiki, siis nüüd on kirk hoida seda vaba vabariiki. Kaitsta nende mõtete eest, mis tegelikult soovivad viia Eestit tagasi ja mitte edasi. Sest maailm meie ümber ja ka elu siinsamas Eestis on hoopis teistsugune.

Pakkuda inimestele äreval ajal mustvalgeid lahendusi pole ju keeruline. Saada aru, et lihtsad lahendused keerulises maailmas tähendavad hukatust, on palju raskem. Maailm meie ümber on muutunud. Seda tõsiasi on mõistlik võtta kui loodusnähtust, mida muuta pole meie võimuses. Küll aga saame luua oma Eestit, mis nendes uutes oludes oleks õnnelike inimeste ühine kodu.

Kõigepealt peame olema avatud Eesti, kus igast siin elavast inimesest peetakse lugu just sellisena, nagu ta on. Kus pole kohta teise inimese üle irvitamisel ja tigidusel, ülevalt alla vaatamisel. Kus iga vaidluse korral kasutatakse rahulikku mõttevahetust ja mitte rusikaid. Need viimased pole ju mitte kunagi mitte ühtegi probleemi ära lahendanud. Vastupidi, hoopis süvendanud.

Riigimees üheksandalt

Teadaolevalt on Eiki ainus presidendikandidaat, kes elab tavalises kolmetoalises Õismäe korteris.

Meile meeldib mõelda, et Eestis tunnevad pea kõik kõiki. See on meie suur eelis ja sellisesse ühiskonda ei sobi suletud ukSED. Eriti rumal on suletus poliitiliste otsuste langetamise juures. Need otsused peavad sündima avatud koostöös, kokkulepete teel. Paraku ei saa olla need otsused alati kõigile meeltnööda. Küll aga peavad nad olema lahti räägitud ja arusaadavad. Ja kui me oleme sallivad ja kaasavad, ei teki mitte kellelgi tunnet, et ta on unustatud, kõrvale lükatud, maha jäetud või mittevajalik. Ainult avatud Eestis saab inimene tunda enda vabana. Iseendana.

Eestil tuleb kasvada riigiks, kus kõigi jaoks on loodud võrdsed võimalused elus edasi minna. Kindlasti oleks vale öelda, et me pole vaeva näinud. Oleme

küll, aga kindlasti on ka veel palju teha, et jõuda esirinnas olevate põhja pool asuvate maade tasemele. Mitte kellegi tulevik ei tohi olla ära määratud sellest, kus ta sündis ja kasvas või kui hästi näiteks teenivad tema vanemad.

Inimene ise on Eesti kõige suurem väärtus ja seejuures on igale andele võimaluste mitteandmine puhas raiskamine. Võrdsete võimaluste loomine tähendab ka kindlasti seda, et kui kellegi areng on looduse poolt või muul moel keerukam, tuleb talle rohkem hoolt ja abi pakkuda. Lihtsalt ergutada teinekord või õlale patsutada.

Kui mind midagi viimase 25 aasta jooksul on vaimustusse viinud, siis kindlasti

see, millise hooga meie noored õpivad. Minu suur soov on, et see hoog kanduks ka meie noorte vanematele. Ja ka vanavanematele, ütlen ma vanaisana. Tänapäeva maailmas ei saa loota, et kunagi omandatud haridus tagab ükskõik kellele muretu tuleviku elu lõpuni. Laisk ei saa enam mitte kuidagi olla, isegi siis, kui väga tahaks. Võtkem ka pideva õppimise vajadust kui paratamatut viimasadu, mis keset sooja suve ikka ette tuleb. Eelkõige algab sellest sinu enda toimetulek. Aga ka riigi majanduse areng, meie riigi rikkus ja edukus.

Tänapäeva maailmas pole eduka riigi tunnuseks mitte niivõrd maavarade rohkus, kui võrd inimeste õppimisvõime. Kuidagi imelik on kuulda, kui koole

jaotatakse eliitkoolideks ja siis nendeks teisteks. Eesmärk peab olema, et KÕIK Eesti koolid on eliitkoolid. Eranditult! Tuleb ka tunnistada, et mitte kõik meie noored seda õppimisvaimustust kaasa ei ela. Nad tuleb uuesti kooli tuua, sest muidu pole neil tulevikku, mis neid õnnelikuks teeks.

Et mu neljandast soovist aru saada, siis võtke kätte maakaart või gloobus. Vaadake, kus seal Eesti asub. Ja siis lisage juurde teadmine, et nüüdisaegses maailmas ei ole mitte ühtegi riiki ega rahvast, kes suudaks olla ja areneda üksinda. See ei ole enam võimalik ka nendel kõige suurematel.

Oma ajaloo kurvast ajastust teame, et meie iseseisvus trambiti jalge alla siis, kui riigid ei suutnud koostööd teha. Igaüks ajas oma asja ja uskus, et see on päästetee. Siit ka minu jaoks ainuvõimalik võimalus Eestile – meil peab olema liitlasi, kes jagavad samu väärtusi, mis meie, ja ainult ühiselt pingutades saame neid väärtusi kaitsta. Mida rohkem suudavad meiesarnased riigid koostööd teha, seda kindlam on meie tulevik. Kindlasti saab seda koostööd teha paremini ja avatumalt. Aga olla selle vastu on sama, kui teisele poole üle joosta.

Lõpetuseks pöördun kõigi eakaaslaste poole, kes me oleme ju paraku inimest alandavas impeeriumis siia maailma sündinud. Head vanaemad ja vanaisad! Kui ka teie soov on, et meie lapsed ja lapselapsed saaksid elada vabas ja avatud haridust hindavas võrdset võimalusi loovas riigis, kus ka julgeolek tagatud, siis me mõtleme ühtemoodi. Ja õelge palun seda ka oma lastele ja lastelastele. Eesti on meie laste ja lastelaste tulevik! ●

Eesmärk peab olema, et KÕIK Eesti koolid on eliitkoolid. Eranditult!

Inimene ise on Eesti kõige suurem väärtus

JUHTKIRI

Jevgeni Ossinovski, SDE esimees

Vaesus ja ebavõrdsus on radikalismi väetiseks

See suvi on olnud Euroopale raske. Pean silmas eeskätt terrorismiakte Euroopas, mis on sel korral kahjuks puudutanud ka meid Eestis ning tuletanud meelde, et üleilmastumises peitub peale hüvede ka hulganisti ohte, mille eest saame kaitsta end vaid teiste riikidega koostöös.

Terrorismile, tühjale ja mõttetule vägivalle, pole mingit õigustust ning meil tuleb mõista selle põhjusi. Ühtlasi peame rääkima tõtt: terrorism ja islam ei ole omavahel seotud. Tapetud on kõigi jumalate nimel ja nende vastu, tapetud on sama jumala eest ja ilma igasuguste jumalateta. Euroopa on alles hiljuti kannatanud vasakradikaalse RAF terrorismi all Saksamaal, baskide äärmusrühmituse ETA ja iiri äärmusrahvuslaste IRA terrorismi all. USAs panid kristlikud fundamentalistid pommi abordikliinikule. Ärme unustame Breivikut, kes meie Norra sõsarpartei noored viie aasta eest kahetsuspiinata maha lasi.

Õige on, et eriti noorte meeste vähene integreeritus – sotsiaalne tõrjutus ja võõrandumine, vaesus ja ebavõrdsus – on radikalismi väetiseks. Õige on seegi, et viimasel kümnendil on just islamiäärmuslikud ideoloogiad olnud selleks vihmavarjuks, mille alla radikaliseerunud noored on pugenud. Aga probleem on äärmusluses, mitte islamis.

Teiseks tuleb meil kohaneda Brexiti rusikakangelastest maha jäänud tegelikkusega, mis muudab Euroopat tüki ajaks. Peamine küsimus on, kuidas hoida ära Euroopa edasine murenemine. Euroopa Liit on taganud rahu ja heaolu kasvu meie maailmajaos ning seda ei tohi sisepoliitistel põhjustel nõrgendada. Tugev Euroopa on meie julgeoleku ja heaolu tagatis.

Brexiti juured aga on hoopis mujal – inimesed ei ole oma valitsuste ja sotsiaalmajandusliku olukorraga rahul. Ebavõrdsusel on läänes lastud liiga kaua süveneda ning pettumus peavoolupoliitikas on pannud valima populistide pakutavaid lihtsaid lahendusi: „Kõiges on süüdi immigrandid!“ või „Vali kord!“. Sellel laineharjal surfab Trump USAs, Le Pen Prantsusmaal ja sama üritavad meie kodukootud Helmedki.

Meie seisame ka edaspidi kõigi inimeste võrdse kohtlemise ja selle eest, et igaühel oleks võrdne võimalus ehitada oma elu vabas ühiskonnas.

Meie seisame ka edaspidi kõigi inimeste võrdse kohtlemise ja selle eest, et igaühel oleks võrdne võimalus ehitada oma elu vabas ühiskonnas. Oleme valitsuserakonnana suutnud ellu viia laste ja perede toetuste reformi ning aidanud kaasa sellele, et laste vaesus on vähenemas, aga jõupingutusi tuleb jätkata.

Me peame vähendama ebavõrdsust nii inimeste kui ka Eesti piirkondade vahel, vedama tarka regionaalpoliitikat, mis aitab maakonnad välja sellest hääbumisspiraalist, milles nad viimasel kümnendil on liikunud. Sotsiaaldemokraatide ettepanekul on valitsus võtnud sihiks komplekselt läheneda regionaalsete teenuste küsimusele. Kavas on hajutada riigi keskaparaadi töökohti piirkondadesse, viia osa riigiasutusi pealinnast välja ning luua võimalused 3000 inimese kaugtööks.

Kohe seisavad ees Eesti uue presidendi valimised. Püüdmata kehastuda selgetnäijaks, on ainuvõimalik, et praegustel keerulistel aegadel mõistaks uus president endal lasuvat vastutust ja inimeste ootusi paremini kui eales varem – välispoliitilise kompetentsuse kõrval peab president olema oma rahva ühendajaks, suunanäitajaks, hirmude maandajaks ja ebavõrdsuse vähendamise eestkõnelejaks. ●

Sotsiaaldemokraat:

Tiraaž: 7000 // Väljaandja: Sotsiaaldemokraatlik Erakond
Aadress: Toompuiestee 16, Tallinn 10137 Telefon: 611 6040
Tellimine, kaastööd ja lisainfo: ajaleht@sotsdem.ee

Kuu tegija

Toomas Jürgenstein - klassiruumist riigikokku

Juunis tuli Tartu linnavolikogu hariduskomisjoni esimehel ja paljude seas armastatud kooliõpetajal vastu võtta oluline otsus, kas minna riigikokku või mitte. Tema õpilaste seas tekitas otsus minna erinevaid tundeid. Ühelt poolt oli kahju hea õpetaja kaotusest, samas leiti, et ta on riigikogus kindlasti vajalik.

Toomas Jürgenstein on olnud Sotsiaaldemokraatliku Erakonna liige juba 15 aastat. Jürgenstein ise on öelnud oma valiku kohta, et kui mõtleb sellele, mis on teda sotside poole suunanud, siis võib-olla esmalt hoolitsemine tõrjutute ja nõrgemate eest. „Olen ka ise elus mitu korda nõrk olnud ja sellelaadne solidaarsus on mulle oluline,“ ütles Jürgenstein. Teiseks peab ta oluliseks võrdsuse ja võrdsete võimaluste eest seismist. „Olen näinud andeid, mis on kängu jäänud, kuna inimesed on saanud end teostada väga piiratud oludes.“ Kolmandaks on tema jaoks see inimeste rõõm, tolerantsus ja positiivsus, mida ta on SDEs päris palju kogenud. Neljanda olulise asjana toob ta välja selle, et võtab oma elus väga tõsiselt religiooni ning tema jaoks langevad eelmised kolm punkti kokku talle oluliste usuliste sõnumitega.

Poliitiline karjäär

Seni on ta kolmel korral osutunud valituks Tartu linnavolikokku, esimest korda aastal 2005. „Mäletan, et kui minu esimesel volikogu aastal tegin opositsioonis olles ettepaneku Raadi kalmistut läbiv tee valgustada, siis see ettepanek läks läbi. See andis julgust edaspidiseks,“ meenutas Jürgenstein. Ta ise loeb üheks suuremaks saavutuseks, et Tartu linnavolikogu hariduskomisjonis piir opositsiooni ja koalitsiooni vahel hügustus ja hästi sageli oli tunne, et koos aetakse ühte asja. Ning Tartu

haridus võibki üsna optimistlikult tulevikku vaadata: lasteaiajärgkordi ei ole, gümnaasiumivõrk on korrastatud, on olemas kava, kuidas põhikoolid korda teha.

Otsus riigikokku tööle asuda ei tulnud raskelt. Aeg oli soodus, õppeaasta just lõppenud ja oli piisavalt aega, et järgmiseks õppeaastaks asendaja leida. „Lõppude lõpuks ju selleks kandideeritakse, et püüda esinduskogudes oma ideid ellu viia. Olen uutesse olukordadesse aeglane sisseelaja, kuid õnneks on suvel töötav Euroopa Liidu asjade komisjon on pakkunud sujuvat sisseelamist riigikogu töösse,“ kommenteeris värske parlamendiliige oma uut tööd.

Mis südamele?

See, kas edaspidi on võimalik riigikogu töö kõrval koolis ka mõnda tundi anda, on veel lahtine. Jürgenstein oleks kindlasti huvitatud ühe või kahe valikaine õpetamisest, kuid ei tea veel, kas see on võimalik. Tema kindel seisukoht on, et tundide puhul peaksid esiplaanil olema kooli, mitte tema isiklikud huvid. Teine soov, mis tal on, et oleks aega veidi kirjatööga tegeleda. Seni on ta kirjutanud kolm usundiloo õpikut, osa neist koos kaasautoritega, ning mõned uued ideed on sellel alal juba praeguseks olemas.

Õpetamist, eriti õpilastega teravate probleemide üle arutlemist, peab värske riigikogu liige üheks oma lemmiktegevuseks.

Lisaks tööle meeldib Toomas Jürgensteinile lugeda, sageli just ajaloo-ainelist kirjandust, mõõdukalt sportida,

etendusi külastada ning perega Euroopa linnasid avastada. Tema suureks armastuseks on alati olnud matkamine. Üheks elamusrikkamaks osaks elus peabki ta arvukaid matku Siberis.

Oma kõige südamelähedasemaks valdkonnaks peab ta muidugi haridust. „Mulle näib, et mul on mõningaid mõtteid, mida meie haridussüsteemis võiks ettevaatlikult proovida muuta. Lisaks on mul suur hulk õpilasi, kes vajaduse korral kriitilist tagasisidet annavad,“ ütles Jürgenstein. Teiseks talle huvitavaks teemaks on saanud vähemuste kaitse ning kindlasti religiooniga seotud küsimused. ●

Heljo Pikhof
riigikogu liige
ja SDE Tartu
piirkonna
esimees

Toomas Jürgenstein on sügav ja erudeeritud isiksus ning äärmiselt eetiline inimene. Mõistev ja heatahtlik on ta ühtviisi nii suurte kui väikeste vastu, seades teiste vajadused enda omist ettepoole. Sääraseid inimesi annab meil tikutulega taga otsida. Suure tähega Õpetajana tunnustavad teda nii Hugo Treffneri gümnaasiumi kasvandikud, tudengid kui ka laiem ringkond. Arvamuslood meedias ja pikaajaline töö Tartu linnavolikogu hariduskomisjonis iseloomustavad Toomast kui visionääri ja tõhusat tegijat. Toomase puhul ei ole kahtlustki, et ta oma hingehariduse ja kogemused rakendab nüüd täiel rinnal riigikogu töösse.

Merilin Lukk
endine õpilane
ja noorsotside
asepresident

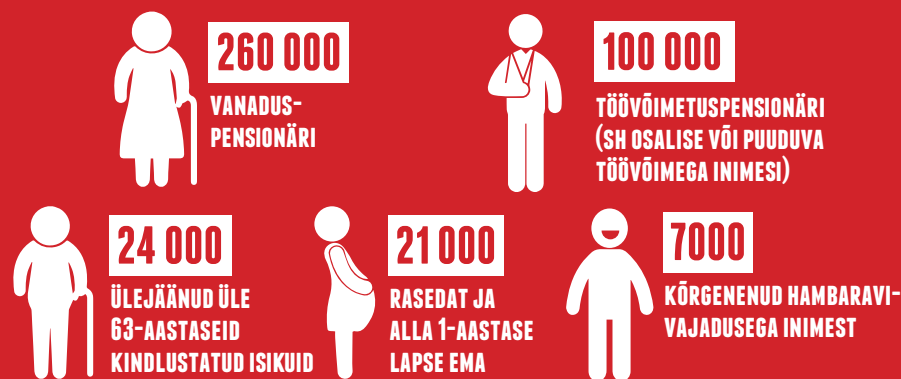
Toomas Jürgenstein oli üks mu lemmikõpetajatest Hugo Treffneri gümnaasiumis. Olen alati imetlenud tema omadust erinevaid vaateid ja inimesi ühendada. Panin seda tähele juba koolis tema tundides ning näen seda ka nüüd tema sõnavõttudes. Poliitika peaks suutma inimesi ühendada ning Toomas Jürgenstein oskab seda väga hästi.

Toomas Jürgensteini juhutatud klassi ürituste bulka kuulub kindlasti ka reis lodjäl

85-eurone hambaravihüvitis puudutab:

30-eurone hambaravihüvitis puudutab

hambaravi hüvitatakse

Sotside hambaraviplaan paneb Eesti naeratama

Sotside tahtel koalitsiooni-lepingusse kirjutatud täiskasvanute hambaravihüvitis võtab aina enam ilmet. Tervise- ja tööministri Jevgeni Ossinovski kinnitusel vähendab valitsusele esitatud plaan olulisel määral sadade tuhandete eestimaalaste iga-aastaseid kulutusi oma hammastele.

Suve harjal tegid sotsiaalministeerium ja haigekassa valitsusele ettepaneku hakata alates 2017. aasta 1. juulist maksma nn nõrgematele sihtrühmadele märgatavalt suuremat hambaravihüvitist kui seni. Nõrgemate all peetakse silmas meie vanaduspensionäre, töövõimetuspensionäre ja osalise või puuduva töövõimega inimesi, üle 63-aastaseid inimesi, rasedaid, alla 1-aastase lapse emasi ning kõiki neid, kellel on talle osutatud tervishoiuteenuse tagajärjel tekkinud suurenenud vajadus saada hambaraviteenust.

Plaani järgi hakkaks riik nende, ligikaudu poole miljoni inimese eest maksma hambaravihüvitist kuni 85 eurot igal aastal. Hüvitise arvestuse aluseks on, et patsiendile esitatud raviarve ei ületa 100 euro aastas. Sellisel juhul oleks inimese omaosalus vaid 15 eurot. Seni on hambaravi hüvitatud, olenevalt sihtrühmast, kas 19,18 või 28,77 euroga aastas.

Eriti peaks uudis rõõmustama eakaid,

sest lisaks hambaravihüvitise kolmekordistumisele ei kao kuhugi ka proteesihüvitis 255,65 eurot kolme aasta peale. Et proteesihüvitist oleks inimesel võimalikult mugav saada, siis ta tulevikus enam arveid esitama ei pea, vaid haigekassa arveldab paigaldajaga ise.

Teine suur muudatus puudutab kõiki ravikindlustatud täiskasvanuid, keda on samuti kokku poole miljoni ringis. Mäletatavasti loobus riik hambaravihüvitist majandussurutise ajal 2009. aastal. Sotsiaaldemokraadid on alati seisnud hüvitise taastamise eest, sest riigile jõukohane toetus aitab soodustada, et Eesti inimesed käiksid oma hambaid regulaarselt kontrollimas. Uue korra järgi hüvitab haigekassa kuni 30 eurot täiskasvanute esmavajalike teenuste raviarvetest.

Hambaarstidega koos

Esmavajalikud teenused lepiti kokku koos hambaarstidega. Esmaste hambaravi teenuste kättesaadavus on äärmiselt oluline, kuna suu hügieen on tihedalt seotud inimese üldise tervisliku seisundiga. „Tegu on mitterahalise hüvitisega, mis tähendab, et kogu arveldus toimub hambaraviteenuse osutaja ja haigekassa vahel. Seeläbi väheneb halduskoormus nii kindlustatuil, kes ei pea esitama hüvitamise taotlusi, kui ka haigekassal, mis ei pea hulka üksikuid raviarveid

menetlema,“ selgitas tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski.

„Hambaravile jääb alles omaosalus nagu ka teistes riikides, sest hammaste tervis sõltub eeskätt inimese enda panusest oma suu tervisesse, kuid eesmärk on, et hüvitise suurus vaadatakse igal aastal üle ning see hakkaks tõusma,“ lausub minister.

Haigekassa miinimumprognoosi järgi on plaanitava hüvitisskeemi lisakulu 2017. aasta kokkuvõttes 16,6 miljonit eurot, kui hüvitist kasutab 51 protsenti sihtrühmast. Maksimumprognoos, mille järgi kasutab hüvitist 66 protsenti sihtrühmast, hindab järgmise aasta kulu 20,9 miljonile eurole.

Ennetamine on täidiste panemisest olulisem

Tähtis on aga meelde tuletada, et kõigi alla 19-aastaste kindlustatud isikute hambaravi on Eestis endist viisi tasuta. Ometi jõuavad hambaarsti juurde igal aastal alaealistest pisut enam kui pooled. Kõige usinamalt käivad noored hambaarsti juures Saare- ja Tartumaal, väikseim on see arv Ida-Virumaal, aga ka Järva- ja Hiiumaal.

„Peame veelgi rohkem hoolitsema selle eest, et aina rohkem meie lapsi jõuaks tasuta hambaarsti juurde ega lükkaks oma hambaprobleeme täiskasvanuikka. Siin on kindlasti oluline roll vanematel, aga ka perearstil ja kooliõel, kel

Oluline teada!

Haigekassa hüvitis uude aastasse ei kandu ehk seda järgmise aasta hüvitisega ei liideta.

Arvestades, et täiskasvanute hambaravihüvitist rakendatakse alates 1. juulist 2017, siis on lisakulu ravikindlustuse eelarvele 2017. aastal 8,31 kuni 10,46 miljonit eurot, mis tuleb eraldada riigieelarvest.

on kohustus suunata oma nimistu patsiendid hambaarsti juurde,“ rääkis Ossinovski.

Sama tunnistab ka Eesti hambaarstide liidu president dr Marek Vink, kes suve algul peetud terviseedenduse konverentsil ütles, et täidiste panemisest olulisem on hambahaiguste ennetamine. „Lastele ja noortele tuleb õpetada tervislikke eluviise ja harjutada õiget suuhügieeni maast madalast, lootes, et nemad kunagi need põhimõtted ka oma lastele edasi annavad,“ rääkis Vink.

Ta lisas, et tervete hammastega lapsed kasvavad ainult kodudes, kus vanematel endil on õiged arusaamad tervislikust toitumisest. „Meil on tihti nii, et lasteaialapsed teavad, mis on suhkrukell, aga paraku ei võta kana kodus kuulda, kui muna teda lasteaiast saadud tarkustega õpetama läheb,“ sõnas hambatohter. ●

Kommentaariid

Ülle Lumi, 18-aastase kogemusega tervishoiujuht Viljandis (Sakala)

Mina usun vana tarkust, et kord aitab korda ja parem üks varblane peos kui kümme katusel. Kõige olulisem on muuta mõtteviisi ja motiveerida iseennast minema hambaarstile isegi siis, kui viimasest käigust on möödunud aastaid. Usun, et 1. juulil 2017 jõustuv hambaravihüvitis on esimene väike samm hambaarstil käimise harjumuse taastamise poole ja iga järgnev aasta kasvatab neid visiite.

Meeri Koppel, Luukas K.K OÜ hambaarst (Saarte Hääl)

Oma tervisest hooliv inimene külastab aastas vähemalt korra hambaarsti, saades selle 30 euro eest ülevaate oma hammaste ja suuõõne seisundist. Hüvitis tuleb isegi meelde, et viimasest hambaarsti külastusest on aasta möödunud.

Marek Vink, Eesti Hambaarstide Liidu juht (Postimees)

Riigi hüvitisega saab inimene kaardistatud oma suu tervise seisundi ja teada oma haiguse põhjused, et saaks tervisekäitumisega need kontrolli alla võtta.

MINISTRI VEERG

Hannes Hanso
kaitseminister

Liitlaste pataljon pakub suuremat kindlustunnet

Mul oli hea meel olla kohal ajaloolise otsuse langetamise juures Varssavis, kus juuli alul saavutati kokkulepe, et NATO saadab Balti riikide ja Poola (tegelikult kogu Euroopa) julgeoleku tugevdamiseks igasse riiki ühe pataljoni. Tuhandemehelise liitlasvägede üksuse Eestisse tuleku nimel sai kõvasti vaeva nähtud ja tööd tehtud. Pingelised saavad olema ka lähikuud, mil tuleb kokku leppida Briti pataljoni ja Taani ning Prantsusmaa üksuste saabumise ja kohaloleku detailides ning tegeleda uute kasarmute ja muu infrastruktuuri rajamisega.

28 NATO liikmesriigi vahel sõlmitud konsensuslik lepe tagab meie regioonile oluliselt parema kaitse. Oponeerin siin üheselt neile kriitikutele, kes leiavad, et tegu on Venemaa asjatu ärritamise või lausa sõja õhutamise. Vastupidi – tegemist on nii sõjalises kui ka poliitilises mõttes hädavajalike sammudega, kui me tahame, et Eestisse ei tuldaks torkima nii, nagu me oleme näinud Gruusias ja Ukrainas. Varssavi sõnum on, et siia torkima tulles astub vastu terve NATO koos alliansi käsutuses oleva sõjalise jõuga.

Mina ei ütle, et Venemaa poolt ähvardab meid otsene oht, küll aga võin nüüd väita, et saime kindluse, et potentsiaalses konfliktis on koos meiega kõik meie liitlased. Jah, teisel pool piiri, Venemaa lääne sõjaväeringkonnas asub sadu tuhandeid professionaalseid ja üha paremini varustatud sõjaväelasi. Seega pole jõud sõjalises plaanis ligilähedaseltki samaväärsed. Toon näite külma sõja ajast, mil Lääne-Berlinis paiknesid mõned NATO pataljonid, mis olid ümbritsetud Ida-Saksamaal olnud sadades kordades arvukamast Nõukogude sõjaväest. Lääne-Berlini pataljonid omast aga suurt sõjalis-poliitilist kaalu, mis võimaldas konflikte ära hoida.

Liitlasvägede kohalolekus ei ole tegelikult midagi ennetuulmatut. Liitlased on ka Saksamaa, Hispaania, Itaalia ja mitme teise riigi pinnal. See on uus normaalsus, mis tuli Eesti julgeoleku huvides saavutada. Kuidagi ei saa alahinnata ka seda lisaväärtust, mis NATO sõdurite lisandumine toob kaasa meie chitussektorile, ettevõtlusele ja isearanis Tapa linnale ning selle inimestele. Äsja NATO tasandil tehtud kaalukas otsus lubab meil nüüd rohkem keskenduda inimeste heaolule, majandusele ja muudele vajalikele asjadele. ●

Teadmiseks lastevanematele

■ Alla 19-aastaste laste hambaravi on haigekassa lepingupartnerite juures tasuta;

■ Lepingupartnerite leidmine on haigekassa kodulehel tehtud väga lihtsaks kaardirakenduse kaudu, kus saab piirkonna järgi leida endale lähima hambaravikabineti, mida lapsega külastada:

www.haigekassa.ee

■ Soovitav on vähemalt kord aastas hambaarsti külastada ka siis, kui kaebusi ei ole;

■ Hambaarsti juures käivad kõige rohkem 7–9-aastased lapsed. Nad on läbinud koolieelse tervisekontrolli ja nende pereõde, -arst ja vanemad on suuhügieenist teadlikumad.

■ Hambaravist olulisem on hoolikas ennetus. Hammaste tervise säilitamiseks tuleb eelkõige hambasõbralikult toituda ehk jälgida suhkrukella. See tähendab, et toidukordade vahele jääksid vähemalt 3–4-tunnised pausid, mil janu kustutatakse puhta veega.

Sotside hamba-ravihüvitise pakett:

■ Eakad saavad proteesihüvitisele lisaks olulist tuge ka hambaravi eest tasumisel

■ Rasedate, alla üheaastaste laste emade ja kõrgenenud ravivajadusega inimeste hambaravihüvitis suureneb märgatavalt

■ Täiskasvanute esmane hambaravi läheb taskukohasemaks

■ Täiskasvanutele hakatakse vajaduse korral hüvitama narkoosis hambaravi

■ Hambaarsti juurde hakkab pääsema ka nädalavahetustel ja riigipühadel

■ Laste hambaravi ja vältimatu abi on ja jääb tasuta

Kristen Kanarik: ma olin esmalt aastaid „kapisots“

SEEKORD TÕI Sotsiaaldemokraat vestlusringi kokku kaks peasekretäri – juuli alguses ametisse asunud erakonna peasekretäri Kristen Kanariku ja juba teist aastat noorsotside peasekretäri ametit pidava Sirli Pippari. Kuigi elu on mõlemad toonud praeguseks Tallinna, pole tegelikult kumbki sealt pärit. Sirli on pärit Valgamaalt Tõrvast ning Kristen Lääne-Virumaalt Rakverest. Mõlemad on noored inimesed ja vastu võtnud oma suure väljakutse.

Kristen: Mis sul elus juhtus, et sinust sotsiaaldemokraat sai?

Sirli: Otseselt midagi ei juhtunud, pigem võiks öelda, et väga õigesti läks. Olin õigel ajal õiges kohas ning nii-öelda talent korjati üles. Tegelikult ma ei jõudnudki noorsotsidesse ise, kuigi kiusatus oli selleks juba ammu.

Noorsotsid on Valgamaal alati väga aktiivsed olnud, nendest oli palju kuulda, kuid tegemist oli ka sellise siseringiga. Teistega oma kommi ei jagatud, eelistati ise tarbida, kuid nad olid igal pool väga nähtavad ning paljud kadestasid neid. Lõpuks sain ka mina sinna kätte, mis oli minu jaoks rõõmupäev. Minu esimene suur väljakutse noorsotsides oli liikmete valdkonna juhi amet. See õpetas mind noori ja organisatsiooni rohkem tundma.

Aga Kristen, kuidas sina sotsidesse sattusid?

Kristen: See sai alguse 2002. aastal, kui Tallinna kolisin, et õppida siin gümnaasiumis. Valisin juba siis endale õppeformaadi nii-öelda maailmavaate järgi – Tallinna Saksa Gümnaasiumi. Selleks, et tõeline eestlane olla, tundsin, et peab tundma ka teisi kultuure ja oskama nendega suhestuda. Ka õppetöö oli sotsiaaldemokraatliku sisuga, palju räägiti teiste inimeste austamisest, solidaarsusest, teiste õiguste austamisest ja keskkonna säästmisest. Ilmselt seal see pisik juba tekkis.

Ühel talveõhtul tulid külla sugulased ja selgus, et üks neist oli ka sotsiaaldemokraat Kulno Klein. Rääkides nendega sotsiaaldemokraatide väärtustest, tõusis esile ka üks käegakatsutav ja inimlähedane. Mind inspireeris väga mudilastele suunatud rattaralli, mida ta sotsina aastaid korraldanud on. See koostegemine ja hoolimine oli inspireeriv. Leiti ka rattad neile, kellel endal selleks võimalust ei olnud.

Selsamal õhtul kirjutasin kohe alla ka erakonna liitumisavaldusele. Noorteorganisatsiooni liiget minust kunagi ei saanudki.

Sirli: Miks ei jõudnud, kui aega selleks tegelikult ju oli, leidsid erakonnas kohe rakenduse?

Kristen: Tegelikult ei leidnud kohe, olin aastaid „kapisots“, kuni mind justiitsministeeriumist taas üles leiti. Sekkusin ainult siis, kui nägin, et põhiseadusliku korraga mingi asi päris ei ühti, siis kirjutasin. Muidu tegelesin ülikooli, tööga ning reisisin töö ja õppe eesmärgil. Ülikooli ajal oleks olnud õige hetk, aga siis oli selline mõnus punt olemas, tegelesime ka poliitikaga, näiteks leidsime põhjuseid ülikooliga vägikaigast vedada.

Üks põhjus on ehk ka see, et ma ei ole kunagi tunnetanud puhtalt noortepoliitikasse kaasatuse vajadust. Kuigi nüüd mulle tundub, et noorteorganisatsiooni teemad on laiemaks muutunud, kasvõi maanteeameti büroode sulgemine, millega noored tegelenud on. Mis sa üldse sellest arvad?

Sirli: Mul on olnud võimalus kuulda ka maanteeameti poolt, kes selgitas selle otsuse eesmärke. Siiski ma ei saa nendega nõustuda. Me ei saa rääkida ainult teenuse kvaliteedi tõusust, tõuseb ka hind, kuid kaob teenuste kättesaadavus. See on maapiirkondades elu jätkamise küsimus – me ei saa kõike sealt järjest ära viia. Kui me teenuste sulgemisega jätkame, siis lõpuks ongi elu võimalik ainult Tallinnas ja Tartus. Minu arvates on see tõsine probleem ja väga õige koht, kus noored peavad sõna võtma.

Kristen: Täiesti nõus, kuigi ega see pole ainult noorte mure. Tegelikult puudutab see kõiki. Maakonnakeskustes peavad kõik teenused olema kättesaadavad, muidu võime riigi kinni panna.

Sirli: Kindlasti on ohumärk teenuste inimestest kaugemale liikumine, Kagu-Eestis liigub väga palju teenuseid Tartu poole. Hea on samas aga see, et viimasel ajal on inimesed hakanud palju rohkem kaasa mõtlema ja oma arvamust avaldama. Usun ka seda, et sotsiaaldemokraatidel on regionaalse ebavõrdsuse vähendamisel väga suur roll ja selle nimel on ka tööd tehtud.

Kristen: Palju saame ära teha, kui meil on laialdane toetus. Kui seisukoht on esindatud ainult valitsuses ja avalikkus arvamust ei avalda, on kindlasti raskem. Mis noored üldse arvavad, kas pigem olla valitsuses või opositsioonis?

Sirli: Noorte seas on kahetised arvamused. On neid, kes praeguse koalitsiooniga võrreldes pooldavad opositsioonis olemist, aga ka neid, kes arvavad, et ka praeguses valitsuses saame rohkem ära teha. Eriti just kogu regionaalpoliitika ja ebavõrdsusega

võitlemise pärast on meid sinna väga vaja. Ma austan väga Ivarti Padarit, kes on meedias palju laineid löönud ja võtnud regionaalse ebavõrdsuse vähendamise ohjad enda kätte. Ma olen kindlasti selle poolt, et saaksime rohkem tehtud, ehk sotsid peaksid valitsuses olema.

Kristen: Meie vaated ühtivad, tegelikult on mõlemal variandil omad eelised, aga praegu olen kindel, et oleme suutnud vastutust kanda, aga kindlasti saame ka rohkem ära teha.

Sirli: Mida tähendab sinu jaoks avatud Eesti?

Kristen: Peame nägema avarat maailma, aga oskama olla seejuures ka Eesti-kesksed. Peame oskama näha erilist ja iga inimese väärtust. Avatud Eestis ei ole ruumi vihale ja inimesse suhtumine ei sõltu klassist, orientatsioonist, väljanägemisest ega millestki muust.

Avatud Eestis saame suhelda sellises formaadis, mis võimaldab meil jääda eestlasteks, olla ka eurooplased ja tagatipuks veel maailmakodanikud. Avatud Eesti on vajadus, see on lausa mõõdapäästmatuse. Suletud Eesti on

Mina pean eestlast üldiselt väga sallivaks. Ainuke asi, mis seda pidurdab, on hirmutamise.

“Kumm on seks!” kampaaniast: „Seksuaalsus on oluline osa meist kõigist ning sellest ausalt ja avatult rääkimine ei pane lapsi varem seksima, vaid aitab lapsel kasvada ennast austavaks, hoidvaks ja iseendaga sinapeal olevaks inimeseks.” - Eesti Päevaleht

mu suurim hirm, niimoodi me kaua maailmakaardil ei püsi. Mis sinu avatud Eesti on?

Sirli: Mina näen võrdusmärki avatud Eesti ja sallivuse vahel. Ühelt poolt riiki sisse ja välja liikumine, aga ka see, kuidas me ise siin Eestis suudame elada külg külje kõrval nendega, kes on tahtnud siia tulla ja valinud selle tee. Ma ei saa endiselt aru, mida inimesed teistes inimestes kardavad. Miks peaksime Eesti sulgema? Kaasamõtlejaid on, tegutsejaid vähem. Loodan, et see olukord pareneb veelgi. Kuigi julgeolekuhoht on tekitanud pideva mure ja paanika, see tekitab inimestes hirmu. Ma usun, et sallivus on igas inimeses olemas. Seega loodan, et meie erakond ja noorsotsid suudavad peale kasvatada põlvkonna, kellele see on loomulik. Tulevikuvaade pöördub kindlasti rohkem avatuse poole.

Mis on need kolm asja, millele meie, sotsiaaldemokraadid, üldse rõhku peaks panema?

Kristen: Avatud Eesti mõtestatust on vaja selgelt edasi kanda. Äärmiselt oluline on regionaalse ebavõrdsuse vähendamine ja kolmandaks on 21. sajandi majanduses seada endale kindlad sihid. Avatuse üldmõiste juurde tuleb tuua ka majandus ja meie kultuurieksport. Peab säilima meie inimeste võimalus maailmas oma panus anda ja teisalt see, et saame väljapoole viia kõike meie loodut, olgu nendeks siis e-teenused või Kagu-Eesti ainulaadne savitoodang. Kõikidel peab olema võimalus ennast täiendada ning leida üles see miski hea ja parem, mis ka Eestisse panusena tagasi tuua. Ehk olen ma naiivne, aga just nii mulle meeldib.

Sirli: Meil on nii palju arenguruumi, inimesed kardavad vastutust võtta. Minigitel hetkedel tundub, et elamegi avatud ühiskonnas ja inimesed vaatavadki avara pilguga väljapoole, siis aga jälle risti vastupidi. Kõikidel inimestel on täiesti erinev sallivusskaala ja sallivuses ollakse tihti ka väga selektiivsed. Sallivuse aluseks on ikkagi teine inimene, ma ei tea, miks me teeme vahet või arvame, et oleme teistest paremad. Või kuidas sulle tundub, kas eestlased on sallivad?

Kristen: Mina pean eestlast üldiselt

väga sallivaks. Ainuke asi, mis seda pidurdab, on hirmutamine. Muus ei ole seda lõhet olnud, hirmuga tekitatakse seda pahatahtlikult. Kuidas me selle hirmuga võitleme? Kuidas saame teha kõikidele selgeks, mis on puhtalt vale? Suur võitlus on veel ees just hirmutamise vastu. Tegelikult on eestlane salliv, erakondades lüüakse kaasa, vabatahtlikkus on omane, ettevõtluses on üha tähtsam sotsiaalne element, ühised huvid-hobid, heategevus, vabatahtlik panustamine ja palju muud toredat.

Sirli: Aga Kristen, mis sa arvad, kas noorsotside asi on tegeleda ainult noortepoliitikaga?

Kristen: Ei, milleks? Noored peavad kaasa rääkima igas asjas, kus noortel on oma arvamus. Muidugi peab iga sõsar vaatama asju veidi enda suunitlusega. Lõpuks on ju eesmärgid sarnased, kuid igal meie sõpruskonnal on ka oma eesmärgid ja kavatsused. Aga mulle meeldiks, kui noored, vanemad sotsid, meesühenduse liikmed või Kadrid tuleks minu juurde ja ütleks, et ühiskonnas on vaat selline suur mure, lahendame. Siis lähevad mu silmad särama, sest ma saan aidata kaasa selle lahendamisele. Noortepoliitika on muidugi rohkem noorte teema kui näiteks pensionisüsteem, aga see ei pea alati nii olema.

Sirli: Kust siis läheb piir, mis on noorte teema, mis erakonna oma? Näiteks regionaalpoliitika, laste vaesus või alkoholipoliitika? Kelle teemad need eelkõige on?

Kristen: Siin ei saagi piiri tõmmata, see on olnud palju noorte enda soovidest. Noorte

Tegelikult on meil väga noorte-sõbralik erakond, lööge aga väärt plaan lauda ja teeme ära!

Noored on ju noored, neil püssirohtu jätkub.

teemad on kõik teemad, mis noortele päriselt korda lähevad. Noored ei pea jääma kinni ainult noortepoliitikasse ega usinasti matkima „täiskasvanute teemasid“. Kui noorteühendus leiab, et majanduspoliitika on väga oluline järgneva 20 aasta perspektiivis, see teema teid kõnetab ja teil on häid mõtteid, siis super. Kui selle

enda teemaks võtate, siis muidugi, vabad käed! Ma aitan hea meelega. Konkreetset piiri ma ette ei sea. Tahate pensionisammastega tegeleda, siis ma kindlasti ei keela, kui noored tahavad, siis palun! Aga mida noored erakonnalt ootavad?

Sirli: Kindlasti koostööd, toetust. Ka seda, et noori võetakse võrdsete partneritena. Kindlasti on oluline ka pidev omavaheline suhtlus. Ega erakond ei saagi ennustada, mis noortel mureks on.

Kristen: Tegelikult on meil väga noortesõbralik erakond, lööge aga väärt plaan lauda ja teeme ära! Kaasamine on suur osa peasekretäri tööst, aga mulle tundub, et noored peaks küll olema viimased, kelle kaasamisega peab kuidagi eraldi tegelema. Noored on ju noored, neil püssirohtu jätkub.

Sirli: Sa oled ise ka noor inimene, kuidas sa ikka selle peasekretäri raske töö vastu võtsid?

Kristen: Ega ma sekundiga jah ei öelnud, kaalusin läbi ja leidsin, et ma saan selle tööga hakkama ja ma võtan selle aja. Ma olen harjunud pikkade tööpäevadega, mulle meeldib inimestega suhelda ja ka keerulisi ülesandeid lahendada. Aga mis kõige tähtsam – kui teed pikki päevi õiget asja ajades, siis särab silm ka neil hommikutel, kui unetunde väheks on jäänud. ●

Andres Anvelt, SDE fraktsiooni esimees

Riigikogu koguneb sel aastal uuesti 12. septembril ning sügisene istungjärg kestab 15. detsembrini. Sellesse aega jääb põnevaid ja kindlasti ka vähem põnevaid arutelusid. Märgin ära kümme eelnõu, mille menetlemist võiks jälgida.

1 Riigieelarve. Sügisel tuleb riigikokku kinnitamisele 2017. aasta riigieelarve. Sotside jaoks on seal palju tähtsat. Näiteks laste- ja peretoetuste reformi järgmine etapp üksikvanematele loodava elatisabifondi ja uue lasterikka pere toetusega. Meile on eriti oluline, et eelarvesse kirjutatud muudatused vähendavad vaesuses elavate laste arvu.

2 Spordikulude vabastamine erisoodustusmaksust. Nagu linnutiivil on lennanud mööda 15 aastat ja näe imet – töötajate tervist toetavate tegevuste erisoodustusmaksust vabastamine saab nüüd teoks. Oleme lolli järjekindlusega tegelenud teemaga nii opositsioonis kui ka võimul olles. Olid sotsid need, kes 15 aastat tagasi teema tõstatasid. Eelnõu kohaselt saab alates 2018. aastast ettevõtte maksuvabalt 400 euro ulatuses tasuta aastast töötaja tervise ja sportimisvõimaluste eest.

3 Käibemaksuseaduse muudatus. Mullu sügisel avasime koalitsioonileppe ning täiendasime seda mitme punktiga, üheks neist oli bürokraatia vähendamine väikeettevõtjatele maksuvaba käibe piirmäära tõstmise varal. Praegu peavad end käibemaksukohustuslasena registreerima kõik ettevõtjad, sealhulgas FIEd, kelle aastane käive ületab 16 000 eurot. Seaduse muutudes tõuseb see piir 25 000 euroni.

4 Hambaravi. Kui seni hüvitas riik töövõimetuspensionäridele, vanaduspensionäridele ja üle 63-aastasele ravikindlustatud isikule hambaravi eest 19,18 eurot, siis uue korra kehtima hakkamisel maksab haigekassa kinni 85 eurot aastas. Alles jääb ka hambaproteesihüvitis 255,65 eurot kolme aasta peale. Lisaks hakkab riik hüvitama ka täiskasvanutele hambaravi, kuid mitte rohkem kui 30 eurot aastas. Rasedate, alla üheaastaste laste emade ning kõrgeenenud ravivajadusega inimeste hambaravi eest hüvitatakse senise 28,77 euro asemel 85 eurot.

5 Ohvriabi. Istanbuli konventsiooni täitmiseks muudame ohvriabi seadust, et võitlus alaealistega seotud ja nende vastu suunatud kuritegude, eelkõige seksuaalkuritegevuse vastu paraneks. Selle valguses tahaks loota, et justiitsminister toob lõpuks riigikokku ratifitseerimisele ka konventsiooni enda.

6 Heaolu arengukava. Loodetavasti saab riigikogu sügisel võtta vastu sotsiaalse turvalisuse, kaasatuse ja võrdsete võimaluste arengukava. Selle peamine rõhk on tööjõu kvalifikatsiooni parandamisel, tööhõive suurendamisel ning regionaalsete ja sooliste palgaerinevuste vähendamisel.

7 Kriminalmenetluse seadustiku uuendamine. Eesmärk on muuta õigusrikkumiste menetlemise (sh kriminaalmenetluse) paindlikumaks ja lihtsamaks, tagades menetluse inimest vähimal koormaval viisil ning arvestades rikkumiste raskusastet ja tagajärgi.

8 Alkoholiseaduse ja reklaamiseaduse muutmine. Endiselt valitsuse lausahtlis oma aega ootav töö- ja tervishoiuministri Jevgeni Ossinovski eelnõu, mis on koalitsioonis ja meedias palju vastukaja toonud. Eelnõuga muudetakse alkoholiseaduses alkoholimüüki, alkoholi esitlust ja alkoholimüügil ostja vanuse kindlakstegemist reguleerivaid sätteid ning seadust täiendatakse sätetega riikliku järelevalve tegemise tõhustamiseks.

9 Ühistranspordiseadus. Sügisel tuleb teisele lugemisele ühistranspordiseaduse muutmise eelnõu, mis säilitab töö neile taksojuhtidele, kellel ei ole ette näidata tunnistust keeleoskuse taseme kohta. Keelt on ikka lihtsam õppida, kui leib on laual. Riik ei tohiks oma tegemiste ja tegematajätmistega soodustada töökohtade kadu, vaid pingutama selles suunas, et iga gümnaasiumi või põhikooli lõpetav noor inimene oskaks eesti keelt.

10 Justiitsministri lubadused. Sügisel ootame ka justiitsministrilt lubaduste ja koalitsioonileppe täitmist ning riigikokku riigiõigusabi reformi seaduseelnõu ja nn õiglaste trahvide eelnõu, mis seob väärtet eest makstava trahvi suuruse inimese sissetulekuga ja vähendab seni ülisuurt lihtsamate väärtet eest makstavate trahvide määra, asendades need hoiatustrahvide ehk käitumisviivistega. Kas need ka kunagi meie lauale jõuavad, pole teada.

Võrdõiguslikkusest: „Võrdõiguslikkuse debattides võib kogeda kahte skeptilise lähenemise suunda. Üks neist ütleb, et ärme reguleeri, ärme jumala pärast üle reguleeri, las kõik kujuneb ise ja las need väärtushinnangud muutuvad aja jooksul. Aga nad ei pruugi iseenesest kujuneda.” - Pärnu Postimees

Maanteeameti kärpekava tuleb ümber vaadata

Riigikogu maaelukomisjoni esimees, sotsiaaldemokraatliku fraktsiooni saadik Ivori Padar tervitab Maanteeameti otsust jätta sõidueksamite sooritamise võimalus alles Ida-Virumaale, kuid peab seda selgelt ebapiisavaks.

„Narva oli muidugi kõige ilmekam tõestus reformiplaani nõrkusest, kuid ilmselgelt on nimekirjas veel ridamisi linnu, kus teenuste kättesaadavust nii järsult vähendada oleks lubamatu,“ selgitas Padar ning rõhutas, et kesken-duda tuleb siiski tervikplaanile. „Erinevaid maakonna linnu ei tohi teenuste kärpimisega kuidagi nõrgestada, pigem vastupidi – riik peab selle asemel otsima võimalusi oma kohalolekut kasvatada.“

Maanteeamet teatas möödunud nädala lõpus, et loobus plaanist jätta Jõhvi ja Narva elanikud sõidueksamite sooritamise võimaluseta ning eksamineerijad hakkavad neis kahes linnas kohapeal käima. ●

4 võimalust jõuda sõidueksamile:

Urve Palo
riigikogu majanduskomisjoni liige

Eestlastele meeldib ennast teistega võrrelda ja seda nii üksikisiku kui ka riigi tasandil. Kui indiviid kiikab eelkõige naabrite, tuttavate ja sõprade, siis riik loomulikult teiste riikide poole. Sisendades Google'i otsingumootoris lause: „Eesti võrdluses teised...“, avaneb aken loetamatul hulgal eri sorti võrdlusi pakkuvate pealkirjadega.

Niikaua, kui võrdlemise eesmärk on areng ja tagasiside, mitte pime Andrese-Pearu-laadne konkurents, pole teistega võrdlemises ju iseenesest midagi halba. Kõiksugu reitinguid ei tohiks aga võtta kui olümpiamänge, vaid kaarti, saamaks aru, kus me asume ja millises suunas võiksime liikuda. Lahendusi ei ole aga vaja mitte selleks, et parandada kohta edetabelis, vaid selleks, et oleme otsustanud, mis on meie jaoks oluline ning reitingu tõus tähendab automaatselt seda, et Eesti inimeste elu on paranenud.

Sissetulekute ebavõrdsusest

Mõni aeg tagasi saime teada, et paraku on sissetulekute ebavõrdsus Eestis pidevalt kasvanud ja 2014. aastaks olime

Ausalt ja avameelsest ebavõrdsusest

Euroopa Liidu kõige ebavõrdsemate sissetulekute riik. See tähendab, et kuigi reaalne SKT elaniku kohta on Eestis (27 800 eurot) natuke kõrgem, kui näiteks Leedus (27 300 eurot) ja Lätis (23 800 eurot), siis sissetulekute jagunemise vahel on suured käärid. Kui Leedus on 10% rikkaima ja vaeseima sissetuleku vahe 7,9 korda ja Lätis 9,2 korda, siis „edukal“ Eestil on see näitaja 14,9-kordne. See tähendab seda, et keskmine eestlane, rääkimata 10% vaesemaist, elab lõunanaabritest ja mitte ainult, kehvemini.

Ehk, siis lihtsas keeles öelduna, on Eestis majanduskasvu viljad läinud ebaproportsionaalselt enam jõukamatele inimestele.

500 muutujaga võrrand

Nii nagu riigi konkurentsivõime tõstmisel ei ole lihtsaid lahendusi, tegeleda tuleb piltlikult öeldes 500 muutujaga võrrandiga, nii ei ole ka ebavõrdsuse vähendamiseks olemas ühte imerohtu. Küll, aga on see võimalik, kui selleks on soovi. Kõigepealt tuleb valitsuse ja riigikogu tasemel teadvustada, et see on probleem ja tegu on Eesti jaoks olulise teema ning väljakutsega. Muutusi on võimalik ellu viia üksnes siis, kui on olemas selleks selge tahe. Viimase olemasolul leitakse ka ressursid ja lahendused.

Julgustava näitena võib siinjuures kasutada laste ja perede toetamise reformi, mille sotsiaaldemokraadid alustasid 2014. aastal valitsuses

minnes ning mille tulemusena on nii laste materiaalse ilmajätuse kui ka süvavaesuse määr langenud poole võrra. Seadsime konkreetseid eesmärgid, seejärel tegime tegevuskava, viisime selle ellu ja nüüd on tulemuste üle meil kõigil põhjust rõõmustada.

Miks peaks, aga riik pöörama tähelepanu ebavõrdsuse näitajatele?

Pragmaatiliselt vastates sellepärast, et see on pikemas perspektiivis riigile kasulik ja suisa hädavajalik. Võrdsemad ühiskonnad arenevad kiiremini, on atraktiivsemad ja rikkamad. Seda saab näha Rootsi, Taani, Soome või Saksamaa näitel. Eks ta ole loogiline ka, sest väiksem ebavõrdsus tähendab seda, et igal inimesel on paremad võimalused oma oskuste ja annete väljaarendamiseks, võimete kohase hariduse omandamiseks ning lõppkokkuvõttes oma potentsiaali realiseerimiseks tööhõuturul. Võitjaks on eelkõige inimene ise ja seejärel koos temaga ka riik. Koos indiviidi rikkuse kasvuga saab jõukamaks ka ühiskond tervikuna. Kui inimene tunneb ennast oma riigis erilise ja vajalikuna, mõistes, et riik hoolib temast ja on rasketel aegadel toeks, siis on ta valmis samaga vastama.

Ebavõrdsust vähendavate poliitikate juurutamine ei tohiks enam ammu olla ühe riigi ja valitsuse jaoks maailmavaateline tegevus, vaid hädavajalik, et riikidevahelises konkurentsisis ellu jääda ja oma majandust ning inimeste heaolu kasvatada.

Kuna nii nagu rahvastikuprotsessid laiemalt on sõltuvuses väga paljudest erinevatest poliitikatest ja arengutest riigis, pole võimalik edu saavutada ka ebavõrdsuse vastu võideldes üksnes ühe meetmega. Tegu on põhimõttelise hoiaku ja lähenemisega, mille mõju tuleks iga poliitika väljatöötamise ja seaduse vastuvõtmise eel hinnata ja arvestada. See on teekond, millel pole lõppu, kuid, mille algus on meie kättes.

Ebavõrdsust vähendavate poliitikate juurutamine ei tohiks enam ammu olla ühe riigi ja valitsuse jaoks maailmavaateline tegevus, vaid hädavajalik, et riikidevahelises konkurentsisis ellu jääda ja oma majandust ning inimeste heaolu kasvatada.

Inglise vanasõna ütleb: „Loll hulgub, tark matkab“. Minu arvates oleks aeg Eestil hulkumine lõpetada, lootuses, et küll kõik läheb hästi ja meist saab „juhuslikult“ jõukas ning õnnelike inimestega riik. Ka ebavõrdsus ja sellega kaasnev inimeste eluga rahulolematuse, saab väheneda üksnes siis, kui riigi tasemel asutakse selle poole teadlikult teele. ●

Ettevõtjad on Eesti elu mootoriks

Minu eesmärk ettevõtlus-ministrina on viia Eesti maailma parima ärikeskkonnaga riigiks. Miks? Selleks, et väiksema riigi puhul ei piisa riigisisest nokitsemisest, vaid me vajame ettevõtteid, kes on valmis eksportima ja kelle teenuste-toodete portfellis on see, mida maailm ootab, ehk meil on vaja ettevõtteid suunata keerukamate toodete ja lahenduste loomisele, et olla rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline.

Elu peab hoogustuma igas Eesti otsas

Sellised ettevõtted sünnivad ja arenevad aga riigis, kus ettevõtlust ja ettevõtjaid hinnatakse. Valitsuse tegevusprogrammis on ettevõtlusministril kokku üle kahekümne suurema tööülesande. Olulisemad neist kindlasti tööstuspoliitika, ekspordi ja välisinvesteeringute strateegia väljatöötamine, üürielarumute programmi käivitamine ning lisaks minu üks prioriteete, muuta riiklikud ettevõtlust toetavad organisatsioonid EAS ja Kredex ettevõtjate jaoks tugivateks klienditeenindusasutusteks, kes toetavad ettevõtjaid nende arengus.

Need sammud aitavad ettevõtlus-

keskkonda mõjutada – tuua Eestisse ettevõtluse kasvu, meie ekspordi suurenemist ning mis veelgi olulisem – loovad töökohti ja ettevõtteid üle riigi.

Maapiirkondade elu hoogustumine on see, mida iga meie valitsuse liige peab igapäevatoos silmas pidama, igaüks muidugi eelkõige oma valdkonnas, aga samuti pidades silmas ka tervikut, s.o tervet Eestit. Selleks on vaja inimesi, tööd ja elukohti.

Uued töökohad

Võtamenäitena tööstus-sektori. Selleks, et uut tehast käivitada, on vaja finantse, erialast tööhõudu ja toodete turgu. Meil on piirkondi, kus on küll olemas töökohad, aga ei ole tööhõudu, ja on piirkondi, kus on tööhõudu, aga ei ole töökohti. Mida siis teha? Piirkondadesse, kus on tööpuudus, arendame tööstusalasid ja otsime sinna investeeringuid. Ida-Virumaa Tööstusalad on hea näide edukast projektist, kus esimese etapi alad on peaaegu täielikult hoivatud. Uusi investoreid, kellega läbirääkimisi peame, on 40 ringis.

Piirkondades, kus on tööhõupuudus, aitame teistest piirkondadest tööhõudu juurde tuua. Arvestades riigiasutuste ümberpaiknemise kava, süveneb see tendents veelgi. Käivitades riiklikult toetatud üürielarumuprogrammi meetme anname võimaluse tööhõu vabamaks liikumiseks.

Valitsuses on oma järe ootamas tööstuspoliitika roheline raamat, mis koondab esimest korda meie riigi ajaloos tööstussektori arenguperspektiivid ja koostab tegevuskava sektori arenguks. Aga ka energiamahukate ettevõtete toetus-meede, mis annab võimaluse meelitada Eestisse investeeringuid, mis seni on siin tegemata just kuluka elektrihiina tõttu. Et jällegi tuua siia uut tootmist, mis omakorda annab tööd teenusmajandusele ja kokku tähendab uusi töökohti meie inimestele.

Maapiirkondade elu hoogustumine on see, mida iga meie valitsuse liige peab igapäevatoos silmas pidama.

Ettevõtete toetamine

Aga tööstuse kõrval on vähemalt sama oluline suunata erilist tähelepanu meie mikro- ja väikeetevõtetele. Need on

Liisa Oviir
ettevõtlusminister

ettevõtted, kes on maa sool, need, kes hoiavad elu üle kogu Eesti. Valdavalt on meie pakutavad toetusmeetmed kujundatud just selliselt, et toetada ettevõtete arengut ja ka ettevõtlusega alustamist. Hea meel on ka sellest, et väiksemad ettevõtted on järjest enam ja edukamalt hakanud eksportima. Umbes 70 000 tegutsevast ettevõttest ekspordivad 15 000.

Uuendusmeelsetel ja ambitsioonikatel ettevõtetel läheb hästi ja hästi läheb ka ettevõtetel, kes on orienteeritud oma kodukoha vajaduse täitmisele. Järjest olulisemaks saab aga asjaolu, kas ettevõtlussektor suudab hakata palkade kõrval ka kasumit kasvatama, mis paneks aluse laienemisele, aga eelkõige uute ideede kasutuselevõtmisele. Innovatsioon ja suure lisandväärtusega tooted-teenused on see suund, mille poole tuleb püüelda. ●

SDE suvepäevad 2016 ehk RIVITULT!

Sotside tänavused suvepäevad möödusid Pärnumaal Varemuru õtsuvate mändide all. Kuigi valimisteni on veel pisut aega jäänud, olid need päevad meil kõigil väga tõised - kõik kohale tulnud 350 inimest said oma andeid rakendada. Eks igati oli programmis oma lemmikuid, aga selleaastane teatevõistlus ei jätnud külmaks ei osalejaid ega pealtvaatajaid. Oli rõõm näha ka kõigi piirkondade ühist pingutust, et anda Tallinnale nende poolt kauaoodatud loobumisevõit :-). Nüüd saavad ka nemad lõpuks suvepäevi korraldada. Ega neil selle aasta taset korrata lihtne ei ole!

PS!
Iga erakonna liige, kes septembri lõpuni toob erakonda vähemalt kaks mõttekaaslast, saab järgmise aasta suvepäevadele tasuta!

Lipu heiskamine

Valdav enamus inimesi jõudsid juba reedel Varemuru ja nagu ikka avasid suvepäevad erakonna esimees ja korraldajad. Traditsiooniliselt rivistasime piirkonnad üles ning heiskasime lipud. Avakõned olid hüsteeriliselt naljakad, mikrofon kajas ja see ajas kõnepidajad sõnu venitama. Lisaks lubas Jana lahkelt kõigil voodipartnerid välja vahetada kui peaks kaebusi tekkima.

Volikogu koosseisu raames toimus ka presidendikandidaatide debatt. Lisaks meie Eikile olid laval Mailis Reps (Keskerakond), Allar Jõks (IRL) ning Urmas Paet (Reformierakond). Arutelu oli tuline ja kirglik. Jõks ütles lahti tema kandidatuuri üles seadnud erakonna poliitikast, Mailis oli kõige suhtes skeptiline, Urmas võitles innukalt välispoliitika eest ja Eiki tegi kiire kõne Merkelile.

Lääne ja Ida-Virumaa koordinaator Reeli Reimann ja Põlva-, Valga-, ja Võrumaa koordinaator Katrin Kare suunduvad õige pea koju sotsiaaldemokraatiat edendama.

Reede õhtune programm oli igati väärt soojendus laupäevasteks katsumusteks. Kuppari Moorid kõnetasid nii noori kui vanu, küll täiesti erineval moel.

Piirkondade vahel toimusid tormilised võrkpallivõistlused, mida takistasid vaid söögipaus ja võõras pall platsil. Ülekaalukalt võitis Tallinn.

Kuigi kõik kel vähegi soovi oli võisid Jevgenil näöbist haarata terve nädalavahetuse jooksul, sai temaga arutleda ka laiemas ringis. Teemad varieerusid seinast seinale, küll räägiti sellest, et terrorism ja islam ei ole omavahel seotud, aga ka HIV ennetuspoliitikast ning eesseisvatest valimistest. Lisaks astusid tulisesse vestlusringi ministrid Hannes Hanso, Liisa Oviir ja fraktsiooni esimees Andres Anvelt.

Traditsiooniline Eestimaa vs Liivimaa jalgpallimatš lõppes küll sama seisuga, mis Brasiilia vs Saksimaa, aga mis seal ikka: „Sport võidab!“ – täpselt nagu võitis Eestimaa. Väga suure ülekaaluga.

Volikogu nagu tavaliselt oli väga asjalik. Kinnitasime omavalitsuskogu korra, mis haldus- ja riigireformi valguses saab oluliseks poliitika kujundajaks.

Toimus ka piirkondade vaheline olümpia. Säärast rebimist pole veel sotside suvepäevadel nähtud. Alad nõudsid nii mõistust kui jõudu ja olid kohati väga vesised. Olümpiavõitjaks tuli Tallinn.

Õhtu lõpetas oma tavapäraseks saanud geniaalsuses Singer Vinger. Hardi pühendas nii mõnegi loo meie naistele.

Erakonna suvepäevade üks tõmbenumbreid oli taidlusvõistlus, mille staariks tõusis poliitilise stand-upiga esinenud Sven Mikser. Samuti oli laval näha ABBAt, Anne Veskit, Morrissey'd ja ka filosoofe, oksjonit ja kõiksugu muid sõnavõtte ja etteasteid.

„Meie jaoks on normaalsus ja Eeldus, et kohalikul tasandil arutatakse inimestega tulevased plaanid enne nende kinnitamist läbi, et me ei peaks ajalehest üllatusena lugema mõne ameti, näiteks Maanteeameti ümberkorraldustest,“ ütles volikogul peasekretär Kanarik.

Lisaks pidas volikogus ka kõne Jevgeni Ossinovski. Ta ärgitas kõiki kaasa mõtlema sellele kuidas vähendada ebavõrdsust Eestis: „Meile, sotsiaaldemokraatidele, on see kindlasti oluline teema. Kõige olulisem. Seistes kõigi inimeste võrdse kohtlemise eest, seisame me igaühe võrdsete võimaluste eest oma elu ehitada vabas ühiskonnas. Eesti on ELi suurima sissetulekute ebavõrdsusega riik, see pidurdab Eesti arengut ja ohustab ühiskonna sidusust.“ Ta lisas, et majandusstruktuuri muutumine soodustab inimeste liikumist Tallinnasse, ent tark regionaalpoliitika peab seda tendentsi tasandama. See eeldab ka riigi poolt aktiivset panustamist maakonnakeskuste elujõulisusse.

Haldusreformi rebimise võitis ülekaalukalt Reeli „Härg“ Rand. Hiiu vallavanem näitas kõigile kuidas reform päriselt ära teha.

Kõik need kes veel jaksasid, said pühapäeval jõudu proovida palli läbi rõnga loopimises. Seekord pidi rahvas küll Riigikogule alla vanduma, kuid järgmine aasta ootab juba ees.

Jevgeni andis üle SDE suvepäevade rändkarika. Järgmised suvepäevad korraldab Tallinn!

Pärnu Kadrid istutasid Raimond Valgrele roosid

Juuli alguses istutasid naiskogu Kadri liikmed Pärnusse Raimond Valgre kuhu juurde kollased roosid, mis armastatud heliloojale olla meeldinud.

Kadride esindaja Kaja Must rääkis, et lillepeenra korrastamisest oli Pärnu linnaaedniku Anu Nurmestalu juttu juba varem, kuid tegudeni ei jõutud, sest peenra tegemine läinuks maksma 2000 euro ümber ja sellist raha linnal polevat.

„Palusin luba, et Kadrid võiksid lillepeenra korrastada jaanipäevaks. Peenral olid mahavõetud mägimändide juurikad, mis turritasid umbrohost välja. Saime kookuleppe ühe kopamehega,

kes nõustus juurikad välja rookima, olime valmis need ise minema viima. Linnaaednik vastas, et kaevetööd seal on keelatud, nad ise freesivad mägimändide juurikad välja ja teatavad. Juurikad freesiti läinud reedel ja siis saidki roosid tellitud,“ rääkis Kaja Must.

Tiiu Talts, Pärnumaa Kadride esinaine, lisas, et piinlik oli vaadata unarusse jätud lillepeenart meie Valgre mälestumärgi juures. See on iga pärnaka lemmikkoht. Pealegi käib Valgre juures pildistamas lugematul arvul turiste.

Pärnu Kadride põhimõte on „Kus viga
näed laita, seal mine ja aita.“ ●

Kus on Eiki Nestor?

Eiki on öelnud, et president peab vaatama rahvaga samas suunas. Rahva hulgas ja rahvaga koos olemist on Eiki nüüdseks korraldanud üle terve Eesti. Vaata, kuhu on Eiki oma lühikese kampaaniaperioodi jooksul jõudnud ja mida kõike ta teinud on! Loomulikult poleks Eiki suutnud käia kõigil neil üritustel ja laatadel ilma kohalike vabatahtlike ja koordinaatorite abita ja orgniseerimiseta. Äitäh teile! 🍓

Tallinna merepäevadel

Eesti Noorteühenduste Liidu suvekoolis Remnikul

Tartu linna päevadel

Sõru Jazzil

Türi kohvikute päeval

**Maksa
liikmemaksu
ja sõida
Brüsselisse
Marju
Lauristinile
külla!**

Reisile!

Sellel aastal loositakse kuni sügiseni erakonna liikmemaksu maksjate vahel välja reise Brüsselisse. Juulikuu loosi võitja on Milla Kurvits Tallinnast.

Milla Kurvits töötab floristina, on kolme lapse ema ja nelja lapselapse vanaema. Tema lapsepõlv möödus Pärnus, kust liikus edasi ülikooliõpingutele pealinna. Erakonna liige on ta juba viis aastat.

Sotsiaaldemokraat küsis Millalt ka mõned küsimused.

Millised emotsioonid sind valdasid, kui võidust kuulsid?

Röömustasin väga, sest ma pole varem midagi nii fantastilist võitnud ja reis Brüsselisse kindlasti rikastab palju, annab võimaluse uute inimestega tuttavaks saada. Mind huvitab Euroopa ajalugu ja arhitektuur. Lisaks sellele on põnev teada saada ja oma silmaga näha, kuidas töötab Marju Lauristin.

Kaua oled erakonna liige olnud ning miks sotsiaaldemokraadid?

Liikmemaksu tasumine on auasi ja iseenesestmõistetav.

Mida soovid erakonnakaaslastele?

Erakonnakaaslastele soovin rohkem hoolivust üksteise suhtes, austust eesti kultuuri ja meie esivanemate mälestuste vastu. Olen tähele pannud, et tugev on see inimene, kellel on juured kindlalt maas.

Kaunist suve jätku, palju rõõmsaid kohtumisi ja edu kõiges!

KAS SUL ON LIIKMEMAKS MAKSTUD?

Liikmemaksu maksmine ei ole mitte ainult põhi-
kirjaline kohustus, vaid annab sulle võimaluse kaasa
rääkida erakonna suundades. Liikmemaksu tasumisega
toetad oma piirkonna tegevusi ja tugevdad erakonda.

Liikmemaksu suurus:
5 eurot aastas – töötutele, pensionäridele, õpilastele ja üliõpilastele;
10 eurot aastas – isikutele, kelle sissetulek on alla 1000 euro ühes kalendrikuus;
20 eurot aastas – isikutele, kelle sissetulek on üle 1000 euro ühes kalendrikuus.

Sotsiaaldemokraatlik Erakond:
EE711010022000260009 SEB Pangas,
EE762200221015674174 Swedbankis.

SINU PANUS LOEB!

Ristsõna

	Madal merelaht	2 x täht	Maakoore graniidikiht		..., F, G	Ene Lill on SDE osakonna esimees	Närv						
Silmus				SDE Maar- du osakon- na esimees ... Kislov Kuri									
Infoühik					Isiklik rekord Mees pildil								
Aasta		Uunikum Õun (murdes)											
Pildilause esimesse tühimikku sobiv sõna								Muusika- line lavateos					
Järjest. tähed			Õlifirma Spordi- vahend										
...sak				Väävel- Riik Euroopas				Institut- sioon	500.	Aktiaselts	Daam pildil		Korda- minek
	Eikeegi (ladina k.) Sedel, etikett					Riigikogu SDE frakt- siooni liige Arvamus- uuring						Ehk Mööbliese	
Liiter		Pildilause teise tühimikku sobiv sõna Rahvavägi							SDE juhatuse liige Hammas- vaalaline				
Lääge				Näitleja , pole aimugi						Kepp Masti rõhtpuu			
Jalanõu						SDE ... piirkond Alguse ja lõputa aeg							... Valdma on SDE Kose osakonna esimees
Prants. k. isikuline asesõna			Naisenimi Lii Murd- mets on SDE ... osakonna esimees				Mehenimi Paremik, valituim osa						
Küsisõna				Pildilause kolmandas- se tühimik- ku sobiv sõna Rõivas								U naaber ...tõend	
	Inter- luudium SDE Nõmme osakonna esimees									Sööma (inglise k.) Eesti kroon			
V naaber		Automark Rand Põhja- Eestis				Kehv, nigel Per annum							Kelvin
SDE Värska osakonna esimees ... Kudre					Kreeka täht Röntgen				Eesruum Jood				
Baarium			Kogemus- tega inimene										

EESTI RAHVA RISTISÄDAD

RISTIK